

13. Becsehely határa (Zala megye) U, Ró, Á, Kő

A Nagykanizsai és a Letenyi kistérségekben, a szélessávú optikai körzethálózat fejlesztéséhez készült előzetes régészeti dokumentáció részét képező terepbejárást 2013. június 17.–július 3. között végezték el az MNM NÖK munkatársai. A vizsgálat a tervezett nyomvonal tengelyétől mintegy 50-50 m széles sávban történt, mely 69 régészeti lelőhelyet érintett. Ennek során Becsehely határában egy lelőhelyet hitelesítettünk és két új régészeti lelőhelyet lokalizáltunk.

Bikalja (KÖH 84559): Becsehely, Újmajortól Ny-ra, a 7-es sz. főút É-i oldalán, 0,6–1,8 m magas kukoricásban, változó látási viszonyok között, a dombtető közepén újabb régészeti lelőhely jelentkezett Árpád-kori kerámiatöredékekkel, valamint egy pattintékkal. Ez feltehetőleg a 14. századi forrásokban említett Bikalja középkori település, mely a 75136 j., a 7-es és az M7-re vezető utak csomópontjában és a domboldalra húzódva terülhetett el.

Bükkalja-dűlő (KÖH 48583): Becsehely, Újmajortól Ny-ra, a falurész, a 7-es főút, a Borsfai-patak és a Vervölgy-árok által határolt területen fekszik a nagy kiterjedésű, több korszakos lelőhely. A mostani terepbejárásunkkor a 7-es főút D-i oldalán 0,4–0,6 m-es kukoricában, jó megfigyelési körülmények között a középső neolitik DVK és Sopot-kultúra számos kerámiatöredékét és két radiolarit pattintékot találtunk. Ezek alapján É-i, ÉNy-i irányban lelőhelybővülést tapasztaltunk.

Malomi-rét (KÖH 84561): A Becsehelyről Valkonya fele vezető 75136 j. út K-i oldalán, a műút és a Borsfai-patak közötti területen 0,5 m magas kukoricásban, jó megfigyelési körülmények között új, korábban ismeretlen régészeti lelőhelyet lokalizáltunk. Itt a felszínről középkori és kevés római kori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Spolár Erika technikus és Balogh Lőrinc egyetemi hallgató (PTE).

TOKAI ZITA MÁRIA

14. Bedegkér határa (Somogy megye) Ő, Ró, Kő

Tolna megyei középkori templomok célzott terepbejárása keretében a település határában az alábbi lelőhelyeken végeztünk megfigyeléseket.

Alsó-Halastó-dűlő (KÖH 85897): Ismét bejártuk a középkori Bedeg 2008-ban azonosított⁷ templomának helyét a falutól DK-re, a Csabai-árokba folyó két forrás völgye által közrezárt, helyenként meredek kiemelkedésen. Akkoriban a faluhely fedett volt, most a templomtól D-re, a Csabai-árokkaal párhuzamosan kb. 200 m hosszan sok középkori kerámiát gyűjtöttünk, egészen a patakparti domb tetejéig.

Csaba (KÖH 85899): 1983-ban Költő László helyszínelést végzett a Csaba utca 283. sz. előtt, ahol beszakadt az út. Megállapította, hogy ismeretlen korú téglaegető rejtőzik az út alatt. Az említett ház vonalában, a Csabai-árok K-i felén húzódó szántásban szórványosan néhány római kori kerámiát gyűjtöttünk. A felszínen sok a recens építési törmelék, néhány téglaviszont egyértelműen római kori. A patak Ny-i felét a fedettség miatt nem jártuk be. A téglaegető talán a római kori telephez tartozhat.

7 RKM 2008, 148.

Kosztylek (Szentegyházi-dűlő) (KÖH 50517): Ismét bejártuk a 2005-ben azonosított⁸ templomos falut a határ É-i szélén, a kányai országút Ny-i felén. A templom helyét az É–D irányú földnyelv D-i végén kevesebb kő- és téglatöredék jelzi. A templom dombjától D-re a fedettség miatt megfigyelést végezni nem tudtunk. A templomtól Ny-ra fekvő, száraz szántással borított lankán viszonylag kevés kerámiát gyűjtöttünk a lábánál fekvő völgyig, amelyben egykor bizonyára víz is folyt. (Ld. még Bedegkér, Szentegyházi-dűlő lelőhelyet.)

Magyarkér, Kéri utca (KÖH 85937): Pesty Frigyes 1864-es helynévgyűjtése szerint ekkor a tótkéri temetőben épület nyomai voltak láthatók. Kér településrész temetőjének sírjai körül korábban több alkalommal sem találtunk leleteket. Október 11-én a Bedeg felé vezető út Ny-i oldalán, Magyarkér D-i szélétől a somogyegresi elágazóig, a házakkal szemben fekvő keskeny szántásban intenzív középkori faluhelyet, valamint ritkásabban őskori töredékeket figyeltem meg. A házak feletti dombon fekvő temetőtől Ny-ra, az út mentén a művelt, illetve elhagyott szőlők közti kukoricásban további kevés középkori cserepet gyűjtöttem. Magyarkér belterületének D-i része alatt tehát igazolható egy középkori faluhely léte, bár a templom helye továbbra sem azonosított.

K. NÉMETH ANDRÁS – VARGA MÁTÉ

15. Bedegkér, Szentegyházi-dűlő (KÖH 50517)

(Somogy megye) Kő

A Tabi kistérségben, a szélessávú optikai körzethálózat fejlesztéséhez készült előzetes régészeti dokumentáció részét képező terepbejárást 2013. június 18–20. között végezték el az MNM NÖK munkatársai. A vizsgálat a tervezett nyomvonal tengelyétől mintegy 50-50 m széles sávban történt, mely 8 régészeti lelőhelyet érintett.

Ennek során a Kányáról Bedegkérre vezető műút Ny-i oldalán, kukoricatáblában végeztünk terepbejárást, közepes megfigyelési körülmények között. Itt egy intenzív középkori lelőhelyet lokalizáltunk. A lelőhely központi része valószínűleg a dombtetőn lehet, de ez a rész a már magas kukorica miatt bejárhatatlan volt ebben az időszakban. D-i irányban kiterjedését sem tudtuk pontos lehatárolni, mivel azon búzatábla állt. A lelőhely méretének pontos meghatározásához betakarítás, illetve szántás utáni ismételt terepbejárás szükséges.

A Somogy Megye Földrajzi Nevei című monográfia szerint ezen a területen egykor templom állt, innen kapta a dűlő a nevét.⁹ Ld. Bedegkér, Kosztylek lelőhelyet.

Munkatársak: Faiszt Szabina, Nagy Mónika, Skriba Pál, Spolár Erika, Vágusz Anina technikusok.

TOKAI ZITA MÁRIA

16. Besenyszög, Berek-ér-part (M4 16. lh.) (KÖH 65464)

(Jász-Nagykun-Szolnok megye) Sza, I

Az M4 gyorsforgalmi út Abony–Fegyvernek 96+055–125+000 km szelvények közötti szakaszának építését megelőzően az

8 RKM 2005, 184.

9 Véghe József–Papp László szerk.: Somogy Megye Földrajzi Nevei. Budapest 1974, 233.